

Брати Ґрімм

КАЗКИ

Харків
ФОЛІО
2024

Червона Шапочка

Жила собі на світі маленька дівчинка, і була вона така мила, що подобалася всім. Особливо своїй бабусі, яка вже й не знала, чим їй вгодити, — так вона її любила. Якось бабуся подарувала їй червону оксамитову шапочку, яка так пасувала дівчинці, що вона лише її й носила. Через те всі називали її Червоною Шапочкою. Одного дня мати мовила до неї:

— Червона Шапочко, іди-но сюди. Ось тобі шматок пирога й пляшка вина, віднеси це бабусі, вона заслабла, тож частування її потішить. Вирушай зараз, поки не так спекотно, не поспішай і не звертай з доро-

ги, бо впадеш, розіб'єш пляшку, і бабуся залишиться ні з чим. А коли зайдеш у хатину — не оглядайся по кутках, а одразу привітайся!

— Я хочу все зробити якнайкраще, мамо, — відповіла Червона Шапочка й пішла. А бабуся жила в лісі, за пів години ходи від села. Щойно Червона Шапочка зайшла до лісу, як натрапила на вовка. Та вона не злякалася, бо й не відала, що то злий звір.

— Доброго дня, Червона Шапочко! — привітався він.

— Гарно дякую, вовче!

— Червона Шапочко, куди це ти йдеш так рано?

— До бабусі.

— А що в тебе під фартушком?

— Вино й пиріг. Ми вчора спекли. Бабуся занедужала, то нехай поласує й підживиться.

— Червона Шапочко, а де живе твоя бабуся?

— Ще добрих чверть години далі в ліс. Її будинок стоїть під трьома великими дубами, а під ним — ліщинові чагарники. Ти й сам знаєш, — відповіла Червона Шапочка.

А вовк і подумав собі: дівчатко мале та тендітне — смакуватиме краще, ніж стара. Тільки потрібно все влаштувати так, щоб з'їсти обох. Він трохи пройшовся з Червоною Шапочкою та й каже їй:

— Червона Шапочко, поглянь, які гарні квіти довкола. Чому б тобі не роздивитися все краще? Хіба ти не чуєш, як гарно співають пташки? Ніби до школи поспішаєш, хоча в лісі так любо гратися!

Червона Шапочка озирнулася, побачила, як між деревами сонячні зайчики танцюють і які гарні квіти навкруги, та й поду-

мала: «Бабуся зрадіє, якщо я принесу їй свіжих квітів. Ще так рано, я встигну». Тож вона зійшла зі стежини й побігла вглиб лісу по квіти. Зірвала одну квітку, аж бачить ще кращу — і біжить по неї, все далі й далі в ліс. А вовк одразу пішов до бабусі. Постукав у двері.

— Хто там?

— Червона Шапочка, принесла тобі пиріг і вино, відчини!

— Натисни на клямку! — вигукнула бабуся. — Я занадто слабка й не можу встати.

Вовк натиснув на клямку, двері відчинилися. Він мовчки попрямував до ліжка бабусі й проковтнув її. Потім убрався в її одяг, натягнув її чепець, ліг у ліжко й закрився балдахіном.

А Червона Шапочка все збирала квіти, і коли вони вже не вміщалися в руках, то згадала про бабуся й попрямувала до неї.

Дівчинка здивувалася, що двері відчинені, а в хаті їй стало аж моторошно, і вона подумала: «Ой, Боже мій, чого ж сьогодні тут так лячно? Мені завжди подобалося в бабусі!» Вона гукнула: «Добрий ранок!», але ніхто не відповів. Тоді вона підійшла до ліжка й відсунула балдахін. Там лежала бабуся, чепець насунула на саме обличчя й мала дуже дивний вигляд.

— Ой, бабуся, а чому в тебе такі великі вуха?

— Щоб краще тебе чути!

— Ой, бабуся, а чому в тебе такі великі очі?

— Щоб краще тебе бачити!

— Ой, бабуся, а чому в тебе такі великі руки?

— Щоб краще тебе вхопити!

— Бабуся, а чому в тебе такий страшенно великий рот?

— Щоб краще тебе з'їсти!

Тільки-но вовк це сказав, як схопився з ліжка й проковтнув бідолашну Червону Шапочку. Наївшись, вовк знову ліг у ліжко, заснув і почав дуже голосно хропіти. Саме тоді неподалік будинку проходив мисливець і подумав: «Як голосно стара хропе! Треба подивитися, чи все з нею добре». Він зайшов до кімнати, підійшов до ліжка й побачив там вовка.

— Нарешті я знайшов тебе, старий лиходію! — мовив він. — Довго ж я тебе шукав!

Мисливець уже підняв був рушницю, та подумав, що вовк міг з'їсти бабусю і її ще можна врятувати. Тому він не застрелив вовка, а взяв ножиці й почав розрізати йому живіт, поки той спав. Розрізав трохи й побачив червону шапочку; розрізав далі — аж тут вискочила дівчинка та вигукнула:

— Ох, я так злякалася! У череві було так темно!

А потім, ледве дихаючи, вийшла жива бабуся. Червона Шапочка хутко назбирала велике каміння, і вони набили ним вовчий живіт. Прокинувшись, вовк захотів утекти, проте каміння виявилось заважким, тож він упав додолу й помер.

Усі троє були задоволені. Мисливець здер шкуру з вовка й пішов з нею додому. Бабуся з'їла пиріг і випила вина, що їх принесла Червона Шапочка, та й одужала. А Червона Шапочка подумала: «Не можна звертати зі стежки в ліс, якщо мама заборонила».

Кажуть, що одного разу Червона Шапочка знову понесла пиріг старій бабусі й зустріла вовка, який теж хотів збити її з дороги. Та Червона Шапочка вже була обережною і пішла далі своєю стежкою.

Коли вона прийшла до бабусі, то розповіла, що зустріла вовка, який привітався, але так злісно на неї подивився, що, якби це не було на відкритій дорозі, він би її з'їв.

— Ходи, — сказала бабуся, — ми зачимо двері, щоб він не зайшов.

Незабаром вовк уже стукав у двері й кричав:

— Бабусю, відчини, це я — Червона Шапочка, принесла тобі пирога.

Однак вони мовчали й не відчиняли. Тоді сіромаха покрутився біля хати, застрибнув на дах і взявся чекати, коли Червона Шапочка ввечері повертатиметься додому. Тоді він піде за нею і з'їсть. Але бабуся здогадалася про його наміри й мовила до дівчинки:

— Червона Шапочко, бери відро й носи воду в ночви, в яких я вчора варила ковбасу!

Червона Шапочка носила воду так довго, доки ночви не стали повними. Тут вовк відчув запах ковбаси. Він принюхувався й дивився вниз, поки не висунувся так далеко, що не втримався та поїхав з даху донизу, у самісінькі ночви, де й втопився. Зраділа Червона Шапочка й пішла додому, і більше її ніхто не зачіпав.

Король-Жабеня або Залізний Генріх

У давні часи, коли всі бажання здійснювалися, жив собі король. Мав він трьох гарних дочок, та наймолодша була такою вродливою, що навіть сонце, яке вже бачило на світі все, і те щоразу милувалося її красою, коли освітлювало личко королівни.

Неподалік від королівського замку розкинувся великий темний ліс, а в тому лісі, під старою липою, була криниця. Якщо день був спекотним, королівна йшла до лісу й сідала біля прохолодної кринички. А коли їй було нудно — брала золотий м'ячик, підкидувала його й знову ловила: це була її улюблена гра.

Але одного разу золотий м'ячик не повернувся у її розкриті долоньки, а вдарився об землю й впав у воду. Королівна не зводила з нього очей, проте м'ячик зник у темній бездонній криниці. Стала королівна плакати, і плакала вона так сильно, що не могла заспокоїтися. Журилася, плакала й ридала, аж раптом почула чийсь голос:

— Що трапилося, королівно? Ти так плачеш, що й камінь розчулиш.

Вона озирнулась подивитися, кому належав голос, і побачила жабеня, що висунуло свою товсту бридку голову з води.

— А, це ти, старий водохлюпе, — сказала вона. — Я плачу, бо мій золотий м'ячик упав у криницю.

— Заспокойся й не плач, — відповіло жабеня. — Я можу допомогти тобі, але що ти даси мені натомість?

— Усе, що забажаєш, любе жабеня, — відповіла королівна. — Мої сукні, перли й коштовне каміння, а також золоту корону, яку я ношу.

Жабеня відповіло:

— Мені не потрібні ні твої сукні, ні твої перли, ні коштовне каміння, ні твоя золота корона. Та якщо ти мене полюбиш і потоваришуєш зі мною, посадиш за свій стіл і розділиш зі мною їжу зі своєї золотої тарілочки, питво зі свого келиха, дозволиш мені спати у твоєму ліжку — якщо ти мені це все пообіцяєш, я дістану тобі твій золотий м'ячик.

— Так-так, — мовила вона, — обіцяю тобі все, що захочеш, якщо дістанеш мені м'ячик.

А сама подумала: «Що за нісенітниця верзе це довірливе жабеня! Сидить у воді з такими самими й квакає. Ніколи не бути йому товаришем людини!»

А жабеня, отримавши згоду, пірнуло під воду, через хвильку виплигло з м'ячем у роті й кинуло його на траву. Королівна неймовірно зраділа, побачивши свою улюблену іграшку, підняла її і кинулася навтьоки.

— Стривай! — закричало жабеня. — Візьми мене з собою, я не можу так швидко бігати!

Якби ж то! Дарма голосило жабеня своє «квак-квак». Королівна не слухала його, бігла додому й незабаром геть забула про бідне жабеня, яке змушене було повернутися у свою криничку.

Якось вона з королем та іншими придворними сіла обідати і стала їсти зі своєї золотої тарілочки, як раптом — шльоп-шльоп, шльоп-шльоп — щось вилізло мармуровими сходами нагору, постукало у двері й гукнуло:

— Наймолодша королівно, відчиняй!

Вона побігла подивитися, хто ж то був, а коли відчинила двері, побачила жабеня. Королівна мерщій зачинила двері, знову сіла за стіл, і стало їй дуже страшно.

Король помітив, як швидко б'ється її серце, і звернувся до неї:

— Дитино, чого ти боїшся? За дверима стоїть велетень і хоче тебе вкрати?

— Та ні, — відповіла вона, — не велетень, а бридке жабеня!

— Чого ж воно хоче від тебе?

— Ох, любий батьку, вчора я гралася золотим м'ячем у лісі біля криниці, і він упав у воду. Я так сильно плакала, що жабеня дістало його мені. Натомість я пообіцяла зробити його своїм товаришем, але я й не гадала, що воно зможе вибратися з води. А тепер воно тут і хоче до мене.

Жабеня постукало вдруге й гукнуло:

— Королівно наймолодша, відчиняй! Пам'ятаєш, що ти вчора пообіцяла мені біля криниці? Королівно наймолодша, відчиняй!

І король сказав:

— Якщо пообіцяла, то маєш дотриматися слова. Піди й відчини!

Вона пішла й відчинила двері. Жабеня пострибало вслід за королівною всередину, до її стільця, сіло поруч і крикнуло:

— Підійми мене!

Королівна вагалася, аж поки король не наказав їй це зробити. На стільці жабеня захотіло на стіл, і коли його туди посадили, мовило:

— А тепер підсунь мені свою золоту тарілочку, аби ми разом поїли.

Вона виконала наказ, але зовсім неохоче. Жабеня насолоджувалося їжею, а їй і шматок до горла не ліз. Врешті воно сказало:

— Я наївся й хочу відпочити, віднеси мене у свою кімнату та приготуй своє ліжко, щоб ми разом спали.

Королівна почала плакати, їй знову стало страшно. Вона й так не наважувалася торкнутися холодного жабеняти, а тепер воно ще й буде спати в її гарному чистому ліжку. Король розізлився й сказав:

— Того, хто виручив тебе з біди, не можна зневажати.

Отож взяла вона жабеня двома пальцями, віднесла нагору й посадила в куток. Та коли вона вже лягла в ліжко, жабеня підскочило до неї й мовило:

— Я втомився й хочу так само зручно спати, як і ти: підійми мене, інакше я все розкажу твоєму батькові.

Тут королівна так розлютилася, що підняла його й з усієї сили жбурнула об стіну.

— Тепер ти заспокоїшся, потворна жабо!

Та коли жабеня впало додолу, то перетворилося на принца з гарними привітними очима. Тепер він став її товаришем і чоловіком, як і хотів того король. Принц розповів їй, що його зачаклувала зла відьма, і лише королівна змогла визволити його. А вже завтра вони поїдуть до нього в королівство. Згодом вони заснули, і наступного ранку, коли сонце їх розбудило, приїхала карета з вісьмома білими кіньми, голови яких прикрашало біле страусове пір'я, вся збруя була із золотих ланцюгів, а за ними стояв слуга молодого короля — Вірний Генріх.

Вірний Генріх так засмутився, коли його господаря перетворили на жабу, що наказав закувати своє серце в три залізні обручі, щоб воно не розірвалося від туги та смутку. Отож карета мала забрати молодого короля у його королівство. Вірний Ген-

ріх дуже радів звільненню принца, допоміг обом піднятися в карету й знову став на зап'ятках.

Коли вони трохи від'їхали, принц почув, ніби позаду карети щось зламалося. Він обернувся й гукнув:

— Генріху, карета ламається!

— Ні, пане, це не карета, а обруч з мого серця, що щемило від болю, коли ви сиділи в криниці й були жабою.

Ще двічі по дорозі принцу здавалося, ніби в кареті щось зламалося, але це були обручі, які спадали з серця Вірного Генріха, адже його господар був вільний і щасливий.

Зміст

Червона Шапочка	5
Король-Жабеня або Залізний Генріх	15
Рапунцель	25
Три принцеси чорного царства.	35
Дитя Марії	41
Пані Метелиця	53
Дівчина без рук	61
Королева бджіл	77
Гензель і Гретель	83
Вовк і семеро козенят	102
Пані Труде	110
Єврей у терені.	114